

Slitsfogen är en enkel och mycket stark fog som kan förstärkas med en plugg.

SINKBLADFOG

Även om byggbeslag är starka och lätta att använda så är de inte särskilt snygga. Men det är de vackra träfogar som vi presenterar. **På följande sidor kan du lära dig hur du gör dem** och vad de kan användas till.

LÄCKRA TRÄFOGAR UTAN BESLAG

90 GRADERS SLITSFOG

SLITSFOG

RAK BLADFOG MED HAKLASK

TAPPFOG

Träfogarna kan förstärkas med genomgående pluggar som du gör själv av samma träslag som arbetsstyckena. Börja med en fyrkantig plugg, tälj bort hörnen, fortsätt med att tälja bort de nya hörnen osv. tills pluggen blir rund. Borra hål och tryck fast pluggen.

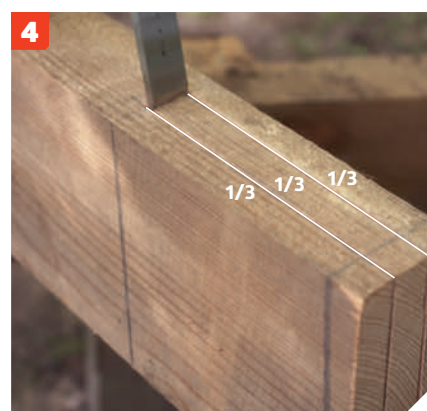
90 GRADERS SLITSFOG MED PLUGG

Slitsfogen är en ganska enkel fog men den är fantastiskt stark, särskilt om den förstärks med en plugg. Då behövs varken beslag eller skruvar.

SVÄRIGHETSGRAD:

Hemligheten bakom en slitsfog är att dela upp de trädelar som ska fogas i tredjedelar. På det ena arbetsstycket tar du bort den mittersta delen, på det andra tar du bort de två yttre delarna. Därefter kan delarna lätt skjutas ihop.

1 Lägg de två trädelarna på varandra och markera var de korsar varandra. Markera hela vägen runt.

2 Dela upp ändträet på de två delarna i tredjedelar så att du vet var du ska såga. Dra streck 1/3 in från båda sidorna.

3 Såga av sidorna på den ena regeln så att du har den mittersta tredjedelen kvar.

4 Ta bort den mittersta tredjedelen på den andra regeln med hjälp av stämjärn.

5 Skjut ihop de två reglarna och såga rent längs kanterna. Borra hål för en genomgående plugg (se text till vänster).

SLITSFOG

En enkel och mycket stark träfog som här används mellan hanbjälke och högben i en takstol. Men den kan användas på många andra ställen.

SVÄRIGHETSGRAD:

Trädelarna i en slitsfog behöver inte vara vinkelräta mot varandra (som vi visade på föregående sida). Fogen kan också utföras på mitten av en regel. Här visar vi hur hanbjälken monteras på ett högben till en takstol.

Träfog är enormt stark och hindrar högbenen från att gå ner i spågat när taket läggs på.

1 Dela ändarna på hanbjälken i tredjedelar. Använd en mall så att måtten blir lika på både hanbjälke och högben.

2 Såga 1/3 ner från utsidorna på hanbjälken. Lägg delarna på varandra så att du ser i vilken vinkel de korsar varandra.

3 Ta bort den yttre tredjedelen på båda sidorna av hanbjälken genom att såga ett antal parallella spår en tredjedel ner och sedan stämma bort träet.

4 Markera där slitsen ska göras på högbenet. Det gör du lättast genom att hålla tappens där slitsen ska vara och rita.

5 Slitsen borrar upp med spiralborr medan maskinen hålls i korrekt vinkel. Här är det 40°. Spänn fast en hjälprädd som anger vinkeln.

6 Skär rent längs sidorna i slitsen med ett brett och långt stämjärn. Se upp så att hålet inte blir större än tappens för det ska gå trögt att pressa ihop delarna.

7 Runda av kanterna på tappens och spetsa den lite innan du trycker in den i slitsen. Annars är det nästan omöjligt att få in den i spåret. Avsluta med att borra hål och låsa med en plugg.

TAPPFOG

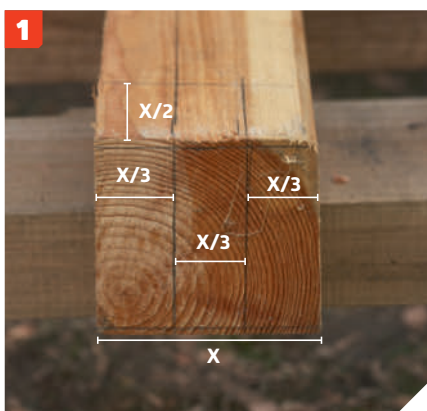
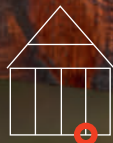
Denna urstarka träfog har använts av snickare i flera hundra år. Det är inte så underligt för det är lätt att skapa den hållbara fogen. Se bara här.

SVÅRIGHETSGRAD:

Tappfogen är enkel och utförs den på rätt sätt håller den nästan i evighet. Tappen måste passa perfekt i tapphålet så att fogen inte blir ranglig. Vill du vara helt säker på att fogen ska hålla förstärker du den med en plugg.

Den tvärgående pluggen låser tappen i hålen och kan t.o.m. pressa ner den.

1 Markera för tappen. Den ska vara hälften så lång som virket är tjockt och den ska vara en tredjedel så lång.

2 Såga ut tappen genom att såga in från ändträet och därefter in från sidorna. Ta bort de två klossarna.

3 Såga bort 5 mm från varje sida av tappen. Då kommer tapphålet att döljas.

4 Markera för tapphålet på det andra arbetsstycket. Lägg nu märke till att tappen är lite smalare än regeln.

5 Borra hål för tappen innanför strecken. Borra så många hål som möjligt och ta bort resten av träet med stämjärn. Var noga med att hålla dig innanför strecken så att tapphålet inte blir för stort.

6 Borra hål rakt igen tapphålet och stick sedan ner tappen i hålet. Tryck in borren hårt så att borrarpsen gör ett litet märke på tappen.

7 Borra hål i tappen för pluggen, men flytta hålet 2 mm längre upp mot regeln från märket. När du sedan trycker ihop delarna och slår i pluggen pressas tappen ner en bit och låses orubbligt.

SINKBLADFOG

Även om det ser avancerat ut så är det inte svårt att skapa en sinkbladfog. Tack vare formen på bladet kan delarna sedan inte dras isär.

SVÄRIGHETSGRAD:

Sinkbladfogen är enkel och du behöver inte mäta. Du ska bara rita av bladet, när du har sågat till det. Fogen är perfekt där det finns risk för belastning i sidled, t.ex. mellan högben och hanbjälke i en takstol.

1 Lägg upp arbetsstyckena så att de korsar varandra i önskad vinkel. Markera på båda delarna och såga bort änden på den vågräta regeln.

2 Dela kortänden på den vågräta delen i tredjedelar och såga in i den på längden. Stoppa när sågen kommer fram till märket på sidan av regeln.

3 Såga bort 2/3 av träet så har du ett blad som är 1/3 av träets tjocklek.

4 Vinkla bladet genom att såga bort en trekantig bit. Vinkeln har ingen betydelse. Rita en trekant och såga.

5 Överför bladets form till det andra arbetsstycket genom att lägga bladet på träet och rita längs kanterna.

6 Såga ut för bladet. Såga först en mängd parallella spår med kapsåg eller handsåg och bryt bort bitarna med stämjärn.

7 Skapa en plan botten med hjälp av ett stämjärn. Välj ett som är så brett som möjligt. Håll det vågrätt och finputs så får du en plan yta. Lägg ihop de två delarna med lim och borra hål för en genomgående låsande plugg.

RAK BLADFOG MED HAKLASK

När de två arbetsstycken har lagts ihop slås en kil in från varje sida. Då låser sig fogen helt.

Är du redo för ett avancerat snickarjobb? Om du klarar av att göra en rak bladfog med haklask kan du förlänga regler lika bra som ett proffs!

SVÅRIGHETSGRAD:

Låt oss vara ärliga: att skapa en rak bladfog med haklask är inget för nybörjare, men om du övar dig ett tag på spillvirke får du en känsla för hur delarna ska fogas ihop. Och då är det inte längre så svårt!

- 1 Rita streck på änden av det ena arbetsstycket** enligt bilden. Här använder vi sågat virke som är 100 x 100 mm.
- 2 Såga en mängd parallella spår** i det fält som är 6 cm tjockt. Det yttre delen (4 cm tjock) sågas av från kortändan.
- 3 Ta bort allt trä mellan sågspåren** med ett stämjärn. Se till att ytan blir plan.
- 4 Markera för urtagen**, först en bit närmast botten och tvärs igenom regeln. Biten ska vara 2 x 2 cm. Rita sedan ett 2 cm djupt och 1,6 cm brett spår ner till det genomgående spåret.
- 5 Med multimaskin och stämjärn** tas träet bort i de två spåren.
- 6 Såga nu till kortändan på träet.** Vänd först undersidan uppåt och rita ett 1,6 cm brett spår i mitten och ett 4,2 cm brett och 2 cm djupt spår på varje sida av mitten. Dra också ett streck 4 cm uppifrån. Såga ut med en multimaskin.
- 7 Såga det andra arbetsstycket (som du förlänger med) exakt likadant som det första.** Avsluta med att göra två låskilar, 1,6 cm breda och 10 cm långa. Tälj dem kilformade och knacka i dem från var sin sida.